

Behandeling met Dara-VRD

Interne geneeskunde

Inleiding

U gaat starten met een behandeling tegen de ziekte multipel myeloom. Deze kuur bestaat uit vier specifieke medicijnen: daratumumab, bortezomib, lenalidomide en dexamethason. Om bijwerkingen te voorkomen krijgt u ook nog een aantal andere medicijnen voorgeschreven. Lees deze informatie zorgvuldig en stel eventuele vragen aan de behandelend arts of verpleegkundig specialist hematologie.

Opzet van de kuur

De behandeling bestaat uit een combinatie van onderhuidse injecties en met tabletten. Iedere kuur duurt in totaal 28 dagen (4 weken). Tijdens kuur 1 en 2 krijgt u wekelijks een injectie met daratumumab. In kuur 3 en 4 krijgt u deze injecties toegediend op dag 1 en dag 15. Bortezomib injecties worden standaard gegeven op dag 1, 4, 8 en 11 van iedere kuur.

U ontvangt tijdens de voorlichting een medicatie overzicht, waarop beschreven staat welke medicatie u wanneer moet innemen. Houdt er rekening mee dat op dit medicatieoverzicht alleen de medicijnen beschreven staan die horen bij de behandeling. Medicatie die voorgeschreven zijn door andere artsen staan hierop niet vermeld.

Toediening medicatie

Daratumumab

Voor de behandeling met daratumumab komt u naar het MST: route E21, beschouwende dagbehandeling. Het medicijn wordt in 3-5 minuten toegediend door de verpleegkundige, via een onderhuidse injectie (meestal in de buik).

Bij de eerste toediening bestaat er een groter risico op een overgevoelighedsreactie. Uit voorzorg krijgt u een infuusnaald ingebracht en blijft u 3 uur lang ter observatie op de afdeling. Als het medicijn goed wordt verdragen, kunt u de volgende keer direct na toediening weer naar huis.

Bortezomib

Ook voor de behandeling van bortezomib komt u naar het MST. Net als bij daratumumab wordt dit medicijn via een onderhuidse injectie toegediend. Na de injectie kunt u direct weer naar huis.

Lenalidomide

Lenalidomide zijn capsules, die iedere dag rond dezelfde tijd ingenomen moeten worden met water. Geadviseerd wordt om lenalidomide 's avonds in te nemen, omdat u er slaperig en vermoeid van kunt worden. Het is belangrijk om de capsules niet te openen, te breken of erop te kauwen. Een vergeten dosis kan tot 12 uur na de geplande inname tijd ingenomen worden, daarna moet de dosis overgeslagen worden.

U neemt deze medicatie van dag 1 t/m dag 21 thuis in. Daarna slikt u deze medicijnen 7 dagen niet. Deze cyclus blijft zich telkens herhalen. Lenalidomide kan alleen via het ziekenhuis geleverd worden. Op de dag dat de nieuwe kuur begint krijgt u deze medicijnen mee naar huis

Dexamethason

Dit zijn tabletten die u thuis inneemt.

Op de dagen dat u daratumumab krijgt, neemt u dexamethason *1 uur voor toediening in*.

Op de dagen dat u geen daratumumab krijgt, kunt u dexamethason innemen na het ontbijt.

Net als bij lenalidomide wordt dexamethason geleverd via het ziekenhuis. Op de dag dat u komt voor de kuur, krijgt u van de verpleegkundige deze medicijnen mee naar huis.

Ondersteunende medicatie

Paracetamol en clemastine (Tavegyl)

Om een overgevoeligheidsreactie van daratumumab zoveel mogelijk te voorkomen, neemt u van te voren paracetamol en clemastine in. Op de overige dagen van de kuur hoeft u deze medicijnen niet in te nemen. Als gevolg van anti-allergie medicatie kunt u vermoeid en slaperig worden. Dit kan de rijvaardigheid beïnvloeden. Het is raadzaam om u te laten brengen en ophalen op de dag van de behandeling.

Montelukast

Ook dit is een medicijn om een overgevoeligheidsreactie te voorkomen. Dit hoeft u alleen maar in te nemen voor de allereerste toediening daratumumab, daarna is dit medicijn niet meer nodig.

Cotrimoxazol

In het beenmerg worden nieuwe bloedcellen gemaakt. Als gevolg van de behandeling is de aanmaak van nieuwe bloedcellen verstoord. Er treedt een tekort op aan verschillende bloedcellen, waaronder de witte bloedcellen (leukocyten). U bent daardoor gevoeliger voor infecties. Om u zoveel mogelijk te beschermen krijgt u antibiotica voorgeschreven. Deze medicatie neemt u standaard iedere dag in, zolang u wordt behandeld. Van uw arts of verpleegkundig specialist hoort u wanneer u met deze medicijnen mag stoppen.

Levofloxacin

Ook dit is een antibiotica om u te beschermen. Deze medicijnen krijgt u de eerste 12 weken na diagnose voorgeschreven en worden nadien gestopt.

Valaciclovir

Door een tekort aan witte bloedcellen bent u ook gevoeliger voor het herpes zoster virus, dit wordt ook wel gordelroos genoemd. Om u hiertegen te beschermen gebruikt u dagelijks valaciclovir. Deze medicatie neemt u standaard iedere dag in zolang u wordt behandeld. Van uw arts of verpleegkundig specialist hoort u wanneer u met deze medicijnen mag stoppen.

Pantoprazol

Tijdens de behandeling gebruikt u veel medicijnen. Om uw maagslijmvlies te beschermen krijgt u een maagbeschermer voorgeschreven. Ook dit medicijn gebruikt u dagelijks en neemt u 's morgens in.

Ascal

Lenalidomide zorgt ervoor dat u een groter risico loopt op trombose. Daarom krijgt u standaard antistolling voorgeschreven. Indien u reeds behandeld wordt met een ander soort antistolling, zal uw behandeld arts afstemmen welke medicatie voor u het meest geschikt is.

Bloedcontrole

Tijdens de eerste kuur laat u voor iedere toediening daratumumab bloed afnemen (wekelijks). Op de dag dat u naar het ziekenhuis komt, gaat u eerst bloed prikken en daarna komt u naar de dagbehandeling voor de injectie.

Vanaf de tweede kuur laat u een dag voor de start van de kuur bloed afnemen, voor 10:30 uur bij een Medlon prikpost. Als de kuur op maandag wordt gegeven, kunt u op vrijdag bloed laten afnemen. De verpleegkundig specialist beoordeelt aan de hand van de bloeduitslagen of u de kuur kunt krijgen. Zijn de bloedwaarden niet goed genoeg, dan wordt u gebeld. Indien u niets hoort, gaat de kuur gewoon door.

U kunt zelf online of telefonisch een afspraak maken bij een Medlon prikpost bij u in de buurt.

Ga naar www.medlon.nl of bel 088-4633566.

Wat mag ik eten en drinken?

Grapefruit (sap) wordt afgeraden. Veel supplementen en kruidengeneesmiddelen hebben een negatief effect op de werking van de medicijnen. Denk hierbij o.a. aan wietolie, visolie en Sint Janskruid. Ook het gebruik van groene thee, of andere thee met veel EGCG als bestandsdeel, wordt afgeraden. Voor meer informatie kijkt u op

www.voedingenkankerinfo.nl

Bijwerkingen

Het is niet te voorspellen hoe u persoonlijk op de behandeling reageert. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen merken er minder van. Het is van belang dat u bijwerkingen aan uw behandeld arts en/of verpleegkundig specialist kenbaar maakt. Zij kunnen eventueel medicijnen voorschrijven of adviezen geven om bijwerkingen tegen te gaan.

Hieronder worden de meest voorkomende bijwerkingen die kunnen optreden kort benoemd:

Daratumumab	Bortezomib	Lenalidomide	Dexamethason
Verminderde werking beenmerg (bloedarmoede, tekort aan bloedplaatjes en/of witte bloedcellen)	Verminderde werking beenmerg (bloedarmoede, tekort aan bloedplaatjes en/of witte bloedcellen)	Verminderde werking beenmerg (bloedarmoede, tekort aan bloedplaatjes en/of witte bloedcellen)	Stemmingswisselingen
Griep gevoel	Griep gevoel/spierpijn	Trombose	Rood gelaat
Hoofdpijn	Koorts	Slaperigheid	Toegenomen eetlust
Vermoeidheid	Vermoeidheid	Tremoren (trillingen)	Slaapproblemen
Irritatie van de huid rondom de injectieplaats	Misselijkheid/braken	Buikkoliken	Gejaagdheid/onrust
Longklachten (longontsteking, hoesten)	Neuropathie	Neuropathie	Ontregelde bloedsuikers

Het kan ook zijn dat u bijwerkingen ervaart die niet genoemd zijn. Aarzel niet om dit te bespreken met de verpleegkundig specialist. Het kan een bijwerking betreffen die minder vaak voorkomt en daarom niet in deze informatie is opgenomen.

Hieronder worden de meest voorkomende bijwerkingen die kunnen optreden kort benoemd:

Griepgevoel/spierpijn

Door de behandeling kunt u een griep gevoel krijgen. Klachten hierbij kunnen zijn:

- Algehele malaise
- Hoofdpijn
- Verminderde eetlust
- Spierpijn, overal in het lichaam
- Gewrichtspijn
- Pijn in de botten
-

Het griep gevoel is meestal van korte duur. Indien nodig mag u hiervoor paracetamol gebruiken, maximaal 4x per dag 1000 mg. Meestal verdwijnen de klachten weer spontaan.

Irritatie rondom de injectieplaats

U krijgt onderhuidse injecties toegediend. De huid kan hierop reageren door rood, warm en soms pijnlijk te worden. Zelf kunt u voltaren/diclofenac crème aanschaffen bij de drogisterij. Ook kan teunisbloemolie verlichting bieden. Blijven de klachten aanhouden, maakt dit bespreekbaar met uw arts of de verpleegkundig specialist.

Misselijkheid en/of braken

Door de behandeling kunt u last krijgen van maag-darmklachten. Dit zijn klachten die te maken hebben met het spijsverteringskanaal. Hierbij kunt u denken aan een verminderde eetlust, vol gevoel of een ander ontlastingspatroon.

Adviezen:

- Eet regelmatig kleine hoeveelheden, forceer het eten niet;
- Wanneer u weinig drinkt kunt u meer last krijgen van een ziek en misselijk gevoel. Het is daarom heel belangrijk dat u voldoende drinkt: 1½ tot 2 liter per dag. Dit is ongeveer 12 kopjes of 10 bekers. Probeer niet alleen water te drinken, maar wissel dit af met bijvoorbeeld bouillon, limonade melkproducten, vruchtensap of groentesap.
- U krijgt van uw behandelend arts een recept, voor medicijnen tegen de misselijkheid voor thuis. Het is belangrijk dat u deze medicijnen volgens voorschrift gebruikt.

Minder bloedcellen

In het beenmerg worden nieuwe bloedcellen aangemaakt. Door de behandeling kan de aanmaak van nieuwe bloedcellen door het beenmerg verminderen. Dan treedt een tekort aan verschillende bloedcellen op. Meestal merkt u daar weinig of niets van, maar het is wel belangrijk te weten op welke signalen of veranderingen u moet letten.

Bloedarmoede

Bloedarmoede is een tekort aan rode bloedcellen (erythrocyten) en wordt ook wel *anemie* genoemd. U kunt klachten krijgen van kortademigheid en vermoeidheid, bleek zien, koud gevoel en transpireren.

Adviezen:

- Klachten bespreekbaar maken met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist hematologie;
- Zelf kunt u niets doen.

Leukopenie

Leukopenie is een tekort aan witte bloedcellen (leukocyten). Witte bloedcellen zorgen voor afweer tegen infecties. Bacteriën of ziekten die voor de gezonde mens weinig gevaar opleveren kunnen bij u tot heftige reacties leiden met hoge koorts. Er zijn een aantal maatregelen die u kunt treffen om de kans op een infectie zoveel mogelijk te beperken. Een infectie is te herkennen aan een temperatuur van 38,5 °C of hoger al dan niet in combinatie met koude rillingen.

Adviezen:

- Bespreek deze klachten met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist (zie belkaart);
- Zorg voor goede lichaamshygiëne;
- Controleer eventuele wondjes op ontstekingsverschijnselen (roodheid, warmte, zwelling en pijn);
- Goede mondverzorging is belangrijk;
- Probeer uzelf te beschermen tegen infecties van buitenaf door contact met mensen die verkouden zijn of griep hebben zoveel mogelijk te vermijden.

Trombocytopenie

Trombocytopenie is een tekort aan bloedplaatjes (trombocyten) in het bloed. Bloedplaatjes spelen een belangrijke rol bij de bloedstolling. Een daling van het aantal bloedplaatjes maakt het bloed minder gemakkelijk stolt. De menstruatie zal over het algemeen heviger zijn, maar kan soms onder chemotherapie ook achterwege blijven.

U heeft een verhoogde kans op blauwe plekken, bloedend tandvlees, neusbloeding en bloed bij de ontlasting.

Adviezen:

- Bespreek deze klachten met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist;
- Pas op met stoten (blauwe plekken) en krab geen wondjes open;
- Gebruik geen scherpe voorwerpen, elektrisch scheren is beter dan met een mes;
- Probeer door veel te drinken de ontlasting soepel te houden;
- Gebruik bij het tandenpoetsen een zachte borstel;
- Neem de temperatuur op onder de arm of met een oor thermometer.

Neuropathie

Lenalidomide en bortezomib kunnen de uiteinden van de zenuwen beschadigen, dit heet neuropathie. Neuropathie uit zich door tintelingen, een doof/slapend gevoel of een brandende pijn in de vingertoppen en/of tenen. Ook kunt u het gevoel hebben op kussentjes te lopen. Als u deze klachten ervaart, is het belangrijk om deze kenbaar te maken bij het volgende bezoek aan uw arts, verpleegkundig specialist of bij de verpleegkundigen op de dagbehandeling. Eventueel kan de dosering worden aangepast om verergering (en blijvende schade) te voorkomen. Herstel van de zenuwuiteinden kan lang duren.

Zelf kunt u niets doen om neuropathie te voorkomen. Wel is gebleken dat dagelijks bewegen (wandelen, fietsen) een positieve invloed heeft. Heeft u behoefte aan extra begeleiding, dan kunt u terecht bij gespecialiseerde oncologische fysiotherapeuten. Het is per zorgverzekeraar verschillend in welke mate deze vorm van fysiotherapie wordt vergoed. Uw behandeld arts of verpleegkundig specialist kan zorgen voor een verwijfsbrief.

Vermoeidheid

Tijdens de behandeling kunt u merken dat u sneller vermoeid bent. Zoek de balans tussen activiteit en rust. Probeer zoveel mogelijk te bewegen en verdeel uw energie over de dag. De mate en de duur van vermoeidheid is verschillend. Ook kunt u last krijgen van concentratiestoornissen.

Adviezen:

- Het is belangrijk een ritme in de dag te houden;
- Verspreid de activiteiten over de dag;
- Stel prioriteiten en wissel drukke dagen en rustdagen zoveel mogelijk af;
- Maak overdag tijd vrij voor een dutje;
- Accepteer hulp van anderen als het gaat om boodschappen doen, koken of schoonmaken;
- Eet verantwoord en drink voldoende;
- Blijf in beweging, maak bijvoorbeeld regelmatig een korte wandeling.

Invloed op conditie

Uit onderzoek blijkt dat het goed is om lichamelijk actief te blijven tijdens en na de behandeling. Door chemotherapie gaat uw fitheid (conditie) echter vaak achteruit. Houdt daarom uw conditie zo goed mogelijk op peil. Beweeg minimaal dertig minuten per dag. Maak bijvoorbeeld dagelijks een wandeling of meerdere kleine wandelingen. Het effect van bewegen is het grootst wanneer u onder begeleiding traint. Dat kunt u bijvoorbeeld doen in een revalidatieprogramma of bij een fysiotherapeut die is gespecialiseerd in kanker. Uw behandeld arts of verpleegkundig specialist kan zorgen voor een verwijfsbrief.

Combinatie met andere geneesmiddelen

Voordat u aan de behandeling begint, dient uw arts op de hoogte te zijn van alle andere medicijnen die u gebruikt (ook supplementen of alternatieve geneesmiddelen die niet zijn voorgeschreven door een arts). Dit is van buitengewoon belang, omdat het er wisselwerkingen kunnen optreden tussen deze medicijnen.

Voorzorgsmaatregelen tijdens de behandeling

Uw medicijnen vallen onder de categorie 'doelgerichte therapie', daarom hoeven er geen maatregelen genomen te worden in de thuissituatie.

Parkeerkaart

Tijdens uw behandeling kunt u mogelijk in aanmerking komen voor korting op de parkeerkosten. Dit kunt u aanvragen bij de balie van de centrale receptie.

Belkaart Medisch Spectrum Twente bij de behandeling met chemotherapie	
Niet-spoedeisende klachten	Ernstige en spoedeisende klachten
<i>Neem contact op met de verpleegkundig specialist tijdens kantooruren of meld dit bij uw volgende polibezoek</i>	<i>Neem direct contact op met het ziekenhuis</i>
Temperatuurverhoging van 38.0-38.4 °C	Temperatuurverhoging van 38.5 °C of hoger en/of koude rillingen
Duizeligheid of ernstige vermoeidheid, waarbij u meer dan de helft van de dag op bed/bank ligt	Plotseling ontstaan van ernstige huiduitslag
Pijn in de mond, waardoor u problemen of pijn heeft bij het slikken	Een bloedneus die langer dan 5 minuten duurt, terugkerende bloedneuzen of aanhoudend bloeden van een wondje
Pijnlijke of branderige ogen	Bloed in de urine of zeer hevige menstruatie Bloed in de ontlasting of zwarte ontlasting
Blauwe plekken zonder dat u zich heeft gestoten	Plotselinge kortademigheid of pijn bij de ademhaling
Langer dan 3 dagen geen ontlasting	U bent langer dan 24 uur misselijk of u braakt en kunt daardoor geen drinken binnenhouden
U kunt minder dan 1 liter per dag drinken	Vaker dan 4x per dag diarree en dit duurt langer dan 24 uur
Tintelingen of een doof gevoel in de vingertoppen of tenen.	
Pijn bij het plassen en/of donkere urine	

Vragen kunt u stellen tijdens het bezoek aan de arts of bij het bezoek aan de beschouwende dagbehandeling. Indien uw vraag niet kan wachten tot dit volgende bezoek, belt u:

Telefoonnummers:

Tijdens kantoor tijden (maandag t/m vrijdag van 8:30-16:00 uur)

Verpleegkundig specialisten: Kim Kooiker-Hazekamp (i.o.)

Secretariaat interne geneeskunde: **053-4872440**

Buiten kantoor tijden, alleen spoedeisende klachten die niet kunnen wachten tot de volgende werkdag:

Centraal telefoonnummer MST: **053-4872000**

Vragen naar de dienstdoende internist